گزارش خبر
NEWSREPORT
کد خبر: ۴۵۷۳۰۴
پنج شنبه ۳۰ تیر ۱۴۰۱ ۷:۲۲

مرتضی فرزانه درگذشت

دوستِ سابق صادق هدایت درگذشت

صبح روز ۲۸ تیرماه مصطفی فرزانه (م.ف.فرزانه) فیلم‌ساز، نویسنده، مترجم و مدیر فرهنگی در ۹۳ سالگی و در شهر کن فرانسه دیده از جهان فرو بست.

به گزارش خبرنگاران گروه فرهنگ، هنر و رسانه گزارش خبر، این فیلمساز فقید در کنار پُرشمار فعالیت‌های فرهنگی و هنری خود، یکی از نخستین سینماگران پیشرو در تاریخ سینمای ایران و البته یکی از نخستین فیلم‌سازان فیلم کوتاه بود.
نخستین حضور فیلم‌ساز ایرانی در جشنواره کن با مستند کوتاه کوروش کبیر، نخستین حضور فیلم‌ساز ایرانی در جشنواره ونیز با مستند کوتاه مینیاتورهای ایرانی و نخستین حضور و دریافت نخستین جایزه سینمای ایران از جشنواره لوکارنو با مستند کوتاه زن و حیوان بخشی از افتخارات دوران کوتاه فیلم‌سازی مرتضی فرزانه هستند.
او همچنین تاسیس نخستین دوره آموزش فیلم‌سازی در ایران و همکاری در تأسیس رادیو و تلویزیون ملی ایران را نیز در کارنامه خود دارد.
مصطفی فرزانه را در ایران بیشتر به‌خاطر کتاب «آشنایی با صادق هدایت» می‌شناسند، چرا که از نوجوانی خود تا پایان عمر صادق هدایت دوست و همراه او بود.
مصطفی یا فری فرزانه از طرف پدر نواده میرزا رحیم فرزانه، از مترجمان دوره قاجار، و از طرف مادر نواده آقارضا اقبال‌السلطنه بود که از او به‌عنوان نخستین عکاس حرفه‌ای ایرانی یاد می‌شود.
آشنایی فرزانه با هدایت در سن نوجوانی رخ داد و به رابطه‌ای دوستانه و در عین حال مرید و مرادی انجامید که تا پایان عمر هدایت هم دوام آورد.
فرزانه سال اول حقوق را در تهران، روان‌شناسی و مردم‌شناسی را در سوربن گذراند و تحصیل حقوق را تا دکتری حقوق بین‌الملل در پاریس و تولوز ادامه داد. سپس با بورس دولت فرانسه فارغ‌التحصیل انستیتوی عالی سینمایی پاریس شد و از آن پس به ساخت فیلم‌های مستند، بیشتر درباره هنر ایران پرداخت.

«مینیاتورهای ایرانی» (۱۳۳۷)، «کورش کبیر» (۱۳۴۰) و «زن و حیوان» (۱۳۴۱) نخستین فیلم‌های مطرح او بودند که در جشنواره‌های معتبر اروپایی به نمایش درآمدند.
فری فرزانه مدتی هم به ایران بازگشت و جزو پایه‌گذاران تلویزیون ملی ایران هم بود، اما پس از مدتی به پاریس بازگشت.
چار درد (۱۳۳۳)، ماه گرفته (۱۳۳۴)، دندان‌ها (۱۳۶۵)، آشنایی با صادق هدایت (۱۳۶۷)، خانه تبعید (۱۳۶۹)، بن‌بست: نامه‌های مرتضی کیوان (۱۳۷۰)، راست و دروغ (۱۳۷۲) و صادق هدایت در تار عنکبوت (۱۳۸۴) عناوین شماری از کتاب‌های مصطفی فرزانه در مقام نویسنده است.
علاوه بر این‌ها، ترجمه آثاری از گوگول، فروید، اشتفان، رنه، گروسه و چخوف نیز در کارنامه فری فرزانه دیده می‌شود.
سه سال پیش به همت رضا حائری بزرگداشتی برای او برگزار شد که حاصلش نمایش آثارش در وب‌سایت هاشور (هنوز امکان دیدن فیلم‌ها فراهم است) و انتشار ویژه‌نامه‌ای در گرامی‌داشت فعالیت‌های او بود.